

Glazba i iskustvo katolištva

Lišiti pjesmu konteksta, za biblijskog čovjeka znači biti stranac (rob) u tuđoj zemlji. A mi stojimo u svetom i osobnom pozivu: biti domaći u vjeri i ne stranci u tuđoj zemlji već sinovi u Sinu, baštinici Božji i subaštinici Kristovi

Mislav Kovačić

Za ljetnih se mjeseci mnogo mladih uputi na odmor izvan redovitog mjesta u kojem žive. Ljeto je i vrijeme kad se organiziraju različiti susreti, hodočašća, skupovi i sl., često s međunarodnim predznakom. Na ovim susretima bivaju zajedno i zblize se mladi iz raznih dijelova svijeta, i nerijetko se dogodi da je upravo pjesma, odnosno glazba medij koji pomaže nadilaženje jezičnih barijera. Neki jezik se poznaje bolje, lošije ili nikako: no usprkos tome ostajemo fascinirani nekom 'drukčijom' glazbom, a u sebe upijamo pokrete i geste koji ju prate. Lako zapažamo da nas je neka pjesma 'dotaknula', ostavila snažan dojam, pa se oni glazbeno nadareni potrudite dobiti note i tekst, a pjesma se po povratku pjeva pri čemu svi sudionici iznova dozivaju u pamet susret i uopće ambijent u kojem su je po prvi put čuli. No za sve ne-sudionike ta pjesma (pjesme) ne predstavlja(ju) ništa, dapače, dobiva se dojam nekakvog kvazi-elitizma.

U kojoj su mjeri takve pjesme doista prikladne za liturgiju izvan svog konteksta? Je li prihvaćanje svakog stila i jezika u ime katolištva doista i katolištvo sâmo? Ponekad se zaista dogodi da pjesma s nekog susreta postane (i ostane) općeprihvaćena i rječita svima. Tu se ne bi smio zaboraviti sveti osjećaj vjere o kojem u 12. glavi govori konstitucija *Lumen Gentium*. Koliko god se ovaj kriterij podcjenjuje i pridaje mu se umanjena značaj, ne bi se smjelo zaboraviti da je upravo on često najbritkiji kritičar i nesmiljen 'test izdržljivosti'. (Naravno, govoreći o osjećaju vjere, ne misli se na pojedince ili (tek) manje grupe (zborove) koji nešto (silom) podržavaju.)

S druge strane, bilo bi dobro uzeti u obzir činjenicu da nešto što se iz našeg kuta gleda poima kao 'egzotično', 'zanimljivo', 'drukčije' (u svom zaoštrenom vidu gotovo kao 'čekić za glazbenu učmalost zajednice') u svom izvornom kontekstu odražava životnost, odnose, tradiciju i identitet kojih smo mi kao interpretatori najčešće lišeni. Liturgijska pjesma na urdu ili swahiliju, osim što nam je 'egzotična' često ništa više ne govori! Situacija je vrlo slična (ili gotovo identična) i s obzirom na liturgijske pjesme iz 'bližih' podneblja (npr. Španjolska). Lišiti pjesmu konteksta za biblijskog čovjeka znači biti stranac (rob) u tuđoj zemlji. A mi stojimo u svetom i osobnom pozivu: biti domaći u vjeri i ne stranci u tuđoj zemlji već sinovi u Sinu, baštinici Božji i subaštinici Kristovi (usp. Rim 8,17-18).

Kamo sreće da mladenačko pjevanje u liturgiji bude odraz ove radosti! I zadaća nam je, mogli bismo smjelo reći 'pred nosom'. Umjesto da kopiramo, učimo: dozvolimo da si usadimo u pamet i cijelo biće evanđeosko razumijevanje o našoj baštini među svetima. Katkada je umijeće istinskog katolištva prepoznati i potvrditi se oko onih različitosti u zajednici koja se s-jedinjuje na liturgiju; a baš tu smo tako često stranci i tuđinci jedni drugima, mi sami sebi smo poput izgnanika u tuđoj zemlji što se zadovoljavaju s nekoliko zaloga egzotike umjesto da kopaju dublje po bogatstvu baštine Božje. Ne trebamo ići na kraj zemlje da čujemo i vidimo život na djelu: naprotiv, »Blizu ti je riječ, u tvojim ustima i srcu, da je vršiš«. Pri tome pjesme drugih nisu prepreka već svjedočanstvo živog i već ostvarenog katolištva.

IN
MEMORIAM

ANTUN ČELAR
(1936. – 2004.)

U petak, 4. lipnja okrijepljen Otajstvima svete vjere umro je u svom domu u Zagrebu, nakon duže i teške bolesti, glazbeni pedagog i pisac, dirigent i skladatelj maestro Antun Čelar. Rođen u Novom Sadu 30. kolovoza 1936., u Zagrebu završava Učiteljsku školu (1953.), potom Višu pedagošku (1958.) te na Muzičkoj akademiji diplomira u teoretsko-nastavnom odjelu 1967.g. Prva služba bila mu je u Čakovcu, a zatim po zagrebačkim gimnazijama do umirovljenja u zagrebačkoj Glazbenoj školi V. Lisinskog. Od 1991.g. bio je savjetnik za umjetničko školstvo pri nadležnom Ministarstvu. Usporedo s pedagoškim radom aktivno se bavio zborovima te djelovao kao zborovoda mnogih istaknutih zborova poput KUD prosvjetnih radnika »Ivan Filipović« u Zagrebu (1975.–1980.), HPD Jeka u Saboru (1976.–1983.), MZ Nada u Zagrebu, Djevojačkog zbora Glazbenih škola u Zagrebu, te crkvenog zbora Branimir župne crkve sv. Marije na Dolcu. Bavio se i skladateljskim radom. Skladao je pretežno vokalnu glazbu te solo-popijevke, uvijek odabirući za svoja djela tekstove istaknutih hrvatskih pjesnika (Cesarić, Domjanić, Krklec). Napisa je i nekoliko knjiga namijenjenih glazbenom odgoju. Svakako treba istaknuti njegov doprinos sakralnoj glazbi. Tako je nastalo nekoliko misa za razne vokalne sastave, veći broj uglazbljenih psalama za liturgiju, te druga djela. Treba istaći i njegov rad na preradama sakralnih skladbi drugih autora. Sprovedne obrede u utorak, 8. lipnja u 15.45 na groblju Miroševac u Zagrebu predvodio je njegov župnik msgr. Željko Jurak, a bio je prisutan i župnik Svete Marije na Dolcu msgr. Danijel Labaš. Pjevanjem na posljednje počivalište ispratili su ga njegovi »Branimirci«, te Djevojački zbor glazbenih škola koji je nadahnuto i potresno izveo njegovu skladbu »Rože, rože«. U prigodnoj riječi koju je uputio, msgr. Jurak istaknuo je njegovu nepokolebljivu vjeru do zadnjih, teških trenutaka, ali i zahvalu za sve učinjeno na polju crkvene glazbe. Sveta misa zadušnica služena je odmah nakon sprovoda u crkvi svetog Pavla, a Mješoviti zbor crkve svetog Pavla uz orguljsku pratnju s. Emanuele Pečnik i dirigenta mo. Josipa degl' Ivelija odali su mu počast pjevanjem njegove Mise na čast svetom Pavlu, te njegove obrade Molitorove skladbe Kruh anđeoski.

Josip degl' Ivelio